

Příloha č. 7A

Analýza národních a státních politik a strategií prostorového rozvoje států sousedících s Českem

Analyzovány byly dokumenty sousedících států odpovídající české Politice územního rozvoje. Protože SRN a Rakousko jsou federální státy, kde je působnost prostorového plánování na státní úrovni rozdělena mezi spolkové orgány a spolkové země (SRN) a v Rakousku nemá republika působnost v prostorovém plánování vůbec vymezenou, byly v těchto zemích analyzovány dokumenty na úrovni spolkových zemí sousedících s Českem.

Polsko

Koncepce prostorového využívání země 2030 / Konceptja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030

schválena vládou usnesením číslo 239/2011, vydána 27/4/2012

Jedná se o strategický dokument, obsahuje tyto základní cíle:

- Zvýšení evropské konkurenceschopnosti hlavních městských středisek při zachování polycentrické struktury
- Zlepšení vnitrostátního propojení a územní rovnováha rozvoje v celostátním měřítku, využívání vnitřních potenciálů každého území
- Zlepšení dostupnosti země v různých prostorových měřítcích pomocí rozvoje dopravní a telekomunikační infrastruktury
- Péče o prostorové struktury vyžadující ochranu a udržení vysoké kvality přírodního prostředí a krajinných hodnot
- Zvýšení odolnosti prostorové struktury země proti přírodním hrozbám, energetické bezpečnosti a péče o prostorové struktury posilující obranyschopnost státu
- Dosažení a posílení prostorového řádu

Strategie stanoví

- metropolitní oblasti, kde je povinnost pořídit metropolitní rozvojový plán (Varšava – Lodž, Gdaňsk – Gdynia, Katowice – Krakov – Bielsko Biala – Gliwice (- Ostrava), Vratislav, Poznaň, Toruň – Bydgoszcz, Štětín, Lublin)
- městské oblasti, kde je možnost pořídit metropolitní rozvojový plán
- centra / dvojice center / aglomerace center pro posílení vzájemných funkčních vazeb (například Katowice – Čenstochová – Krakov – Bielsko Biala – Gliwice (- Ostrava)

Důraz se klade na strukturu osídlení, jsou vymezeny funkční městské oblasti (miejskie obszary funkcjonalne), kde se rozlišují jádra a zázemí a odlišují se města a vesnice.

Strategie obsahuje i řadu analýz – populační vývoj, funkční vazby, ekonomické vazby center, prognóza obyvatelstva.

Spolková republika Německo

Vize a pracovní strategie prostorového plánování v Německu / Leitbilder und Handlungsstrategien für die Raumentwicklung in Deutschland

http://www.bbsr.bund.de/BBSR/DE/Veroeffentlichungen/BMVBS/Sonderveroeffentlichungen/2006/DL/Leitbilder.pdf;jsessionid=F3AA00BE9DA2B82EDBD2FF3BB36F7301.live1041?_blob=publicationFile&v=3

schválena konferencí ministrů zodpovědných za prostorové uspořádání dne 30/6/2008

Jedná se o strategický dokument, je členěn do základních vizí / klíčových oblastí Růst a inovace, Zajištění životních potřeb a Ochrana zdrojů a utváření kulturní krajiny.

Vymezuje

- vztah SRN k transevropským dopravním koridorům

- k tématu Růst a inovace schematicky vymezuje metropolitní jádra, jejich aglomerační prostory a spádová území, růstové a stabilizační prostory
- k tématu Zajištění životních potřeb se rozlišují populačně růstové, stabilizované a regresní prostory se uvádějí ohrožená vyšší a střední střediska osídlení a území mimo dostupnost vyšších středisek osídlení
- k tématu Ochrana zdrojů a utváření kulturní krajiny schematicky vymezuje krajiny se zvýšenou hodnotou zasluhující ochranu přírody, území s významnými zásobami spodní vody, koridory řek s potřebou ochrany před povodněmi, významná kulturní rozvojová centra, prostory s potřebou utváření suburbánního prostředí, prostory pro rekreační využití v zázemí center, venkovské krajiny s vysokým potenciálem pro extenzivní zemědělství, lesnictví a turismus, venkovské krajiny s potenciálem pro zemědělství a udržitelné využívání surovin a energetické biomasy, nově utvářené jezerní krajiny na rekultivacích a pobřežní krajiny.

Vymezení jsou orientační, jsou základem pro rozvojové plány spolkových zemí.

Svobodný stát Sasko

Zemský rozvojový plán / Landesentwicklungsplan 2013

vydán nařízením Saské státní vlády 14/8/2013

Plán se zabývá vývojem struktury území, regionálním, sídelním a hospodářským rozvojem, rozvojem dopravy, rozvojem volné krajiny, technickou infrastrukturou a občanským vybavením.

V části věnované struktuře území a regionálnímu rozvoji:

- rozlišuje a vymezuje se (podle obcí) území venkova, venkovských aglomerací (Verdichtungsräume), [městských] aglomerací
- středisková soustava se skládá z vyšších center (Lipsko, Drážďany, Kamenice, Cvikov, Plavno, sdružení vyšších center Budyšín – Zhořelec – Hoyerswerda), středních center, základních center a sdružení centrálních obcí
- vymezují se spádové oblasti středních center; evidují se překryvná území spádových oblastí; překryvná území spádu k vyšším centrům do okolních spádových oblastí středních center
- vymezují se nadregionálně významné spojovací a rozvojové osy
- vymezují se krajiny

Svobodný stát Bavorsko

Zemský rozvojový plán / Landesentwicklungsplan 2013

https://www.google.cz/#q=landesentwicklungsplan+bayern+2014&gws_rd=cr

vydán nařízením Bavorské státní vlády ve spolupráci s Bavorským parlamentem 22/8/2013

Plán se zabývá prostorovou strukturou, sídelní strukturou, dopravou, hospodářstvím, zásobováním energií, strukturou nezastavěného území, sociálními a kulturními infrastrukturami.

V části věnované prostorové struktuře:

- rozlišuje a vymezuje se (podle obcí) území všeobecně venkovské, venkovských aglomerací (Ländliche Räume mit Verdichtungsansätzen), [městských] aglomerací (Verdichtungsräume); městské aglomerace jsou vymezeny pouze kolem některých vyšších center
- pro vymezení aglomerací platí jednotná kritéria
- pro každý typ území se stanovují pravidla pro rozvoj; pro aglomerace se stanoví, že rozvoj má být usměrňován do míst s kolejovou dopravou
- středisková soustava se skládá z vyšších center (například Mnichov, Řezno, Norimberk – Fürth – Erlangen – Schwabach; další centra nemají vymezenou aglomeraci: Weiden, Amberg, Deggendorf – Plattling, Passau atd.), středních center, základních center a sdružení centrálních obcí

- pro každou úroveň center se stanoví seznam vybavení, které má centrum mít a pravidlo pro dostupnost zejména základních center

V části věnované sídelní struktuře:

- stavební plochy a pozemky se vymezují podle demografického vývoje sídla
- zahušťování musí respektovat místní specifický charakter území
- stanoví se opatření proti urban sprawlu – zejména se nepřipustí zakládání zástavby bez návaznosti na stávající sídlo
- pro umístování logistických, výrobních a dalších velkoplošných areálů platí zvláštní požadavky

Horní Rakousy

Zemský plán prostorového pořádku / Landesraumordnungsplan 1998

<http://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LROO&Gesetzesnummer=10000614>

vydán nařízením číslo 72/1998 Hornorakouské zemské vlády z 28/5/1998

Plán obsahuje ustanovení týkající se typů území, prostorových struktur venkovských oblastí (jako prováděcí předpis k zemskému zákonu ROG 1994, o prostorovém plánování) a centrálních míst = středisek osídlení.

V části věnované typům území:

- rozlišuje a vymezuje se (podle obcí) území venkovské, venkovských aglomerací (Verdichtungsgebiete im Ländlichen Raum), venkovské s turistickou funkcí, venkovských aglomerací s turistickou funkcí, zázemí měst (städtische Umlandbereiche) a statutárních měst Linec, Steyr a Wels
- pro vymezení typů území platí jednotná kritéria

V části věnované centrálním místům:

- středisková soustava se skládá z nadregionálních center Linec, Wels a Steyr, středisek v zázemí měst, regionálních center a malých center
- pro každou úroveň center se vymezí okruh vybavení, které má centrum mít

Dolní Rakousy

Strategie Dolní Rakousy - Zemská rozvojová koncepce / Strategie Niederösterreich – Landesentwicklungskonzept (Projekt w.i.N) 2004

http://www.raumordnung-noe.at/fileadmin/root_raumordnung/land/landesentwicklungsplanung/LEK_ohne_Cover.pdf

schválen Dolnorakouskou zemskou vládou 14/9/2004

Koncepce je pojata jako forma strategického plánu. Obsahuje cíle, analýzu vnějších podmínek, obecnou vizi, analýzu sídelní struktury, sektorální témata (příroda, krajina, vodní hospodářství, energie, odpadové hospodářství, pracovní trh, zemědělství, lesní hospodářství, průmysl, inovace a technologie, zásobování a služby, veřejné služby, vzdělávání, věda, rodina, senioři, zdravotnictví, sociální péče, doprava, turismus, volný čas, kultura) a shrnutí + implementační část.

Strategie je rozpracována v regionálních perspektivách pro hlavní regiony Waldviertel, Weinviertel, NÖ-střed, Industrieviertel a Mostviertel. Pro tyto regiony jsou zpracována obdobná témata jako u zemské strategie.

V území Dolních Rakous se vymezují

- území hospodářského rozvoje; území turistického rozvoje; území pro rozvoj přírody; území pro rozvoj zemědělství; vymezení jednotlivých území je schematické a vymezení se v některých částech překrývají
- centrální místa v pěti úrovních, včetně míst s centrální funkcí v případech, kdy není v dosahu dostatečně silné centrum odpovídající nárokům na příslušnou úroveň („Funktionsiedlungen and der Stufe X“)

- rozvojové osy; propojovací osy; prostory s vedoucí funkcí hospodářského rozvoje; prostory s trvalým osídlením; prostory bez trvalého osídlení (předhůří Alp, vnitřní periferie zejména ve Waldviertelu)

Programy prostorového plánování pro regiony na území Dolních Rakous – platné jsou pro NÖ střed, Untere Enns, Wiener Umland Süd, Wiener Umland Nrd, Wiener Neustadt-Neunkirchen

Celkový předpis pro program prostorového uspořádání centrálních míst / Gesamte Rechtsvorschrift für Raumordnungsprogramm Zentrale Orte, Fassung vom 28.05.2016

<http://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrNO&Gesetzesnummer=20000624>

Pro jednotlivé úrovně středisek osídlení / centrálních míst platí předpis vydaný Zemskou vládou Dolních Rakous ze dne 24/3/1992, ve znění 1/1/2015, úprava 28/5/2016. Předpis stanoví pro každou úroveň střediska povinné vybavení a možné další vybavení. V periferních územích stanoví sdílené funkce mezi spolupracujícími středisky.

Dolní Rakousy a Vídeň

Město-zázemí-management Vídeň/Dolní Rakousy / Stadt-Umland-Management (SUM) Wien/Niederösterreich

<http://www.stadt-umland.at/index.php?id=80>

Jedná se o základnu koordinace a spolupráce spolkových zemí Vídeň a Dolní Rakousy zaměřené na těžišťové okruhy Sídelní rozvoj, Rozvoj dopravy a Přírodní a rekreační prostory, zemědělství a lesní hospodářství. Řídící skupinu tvoří představitelé plánovacích úřadů spolkových zemí Vídeň a Dolní Rakousy, vídeňských okresů a dolnorakouských obcí v regionu. Předsedou je stavební ředitel Magistrátu města Vídně. Orgány jsou Fóra SUN a každoroční konference SUM. Výkonnou činnost zajišťují oddíly Jih a Sever s vlastními manažery.

Slovensko

Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KÚRS) 2011

<http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=124582>

vydána nařízením vlády číslo 461/2011 – změny a doplňky číslo 1KURS 2001

Koncepce v závazné části vymezuje

- centra pěti skupin (úrovní): v první skupině Bratislava a Košice jako specifická centra plus Banská Bystrica, Nitra, Prešov, Žilina, Trenčín, Trnava a další podskupina Martin, Nové Zámky, Poprad, Zvolen, atd.
- kvarterní centra: bratislavsko-trnavsko-nitrianska aglomerácia, košicko-prešovská aglomerácia, banskobystricko-zvolenská aglomerácia, žilinsko-martinská aglomerácia
- rozvojové osy tří stupňů

Koncepce stanoví požadavky pro zachování a rozvoj kulturního dědictví, ochrany přírody, přírodních zdrojů a krajiny, hospodářství a regionálního rozvoje, zemědělství a lesního hospodářství, průmyslu a stavebnictví, rekreace a turismu, sociální infrastruktury, dopravy a technického vybavení.

Shrnutí

Všechny sledované dokumenty obdobně jako PÚR vymezují hlavní centra, jejich zázemí a osy jako vzájemná propojení mezi centry. Všechny dokumenty se ve větší či menší míře zabývají širšími vztahy a přeshraničním kontextem.

S výjimkou Slovenska je součástí všech sledovaných dokumentů vymezení hierarchie center. V Německu se stanoví i kooperující centra v prostorech, kde jediné centrum nevykazuje dostatečný potenciál pro obsluhu spádového území. Součástí německých a rakouských dokumentů je též standard vybavení pro centra / střediska osídlení jednotlivých úrovní a jsou poměrně detailně formulovány požadavky na formy rozvoje v centrech a aglomeracích. Odlišují se rozvojové osy od os, které pouze propojují centra vyšších hierarchických úrovní.

Dokumenty obsahují části věnované vedle infrastruktur též vývoji sídelních systémů a osídlení, hospodářství, přírodního prostředí, kulturních hodnot a krajiny.

Součástí dokumentů jsou též vstupní předpoklady pro koordinaci rozvoje mezi jádrovými prostory (centry, metropolemi) a jejich funkčními urbanizovanými prostory / spádovými územími.